Inleiding

Het is zaterdag 6 augustus en ik bevind me op Esperanzah, een festival met wereldmuziek in de idyllische abdij van Floreffe. De abdij torent boven het dorpje uit. De optredens op het grote plein hebben uitzicht op de Samber. Ik ben hier met een twintigtal vrienden die ik uit verschillende hoeken ken: sommigen ken ik al mijn hele leven, anderen zijn studievrienden, met een aantal heb ik samengewoond en dan zijn er nog de vrienden van vrienden. Het is een leuke boel, we kamperen langs de Samber omdat er geen plek meer was op de te kleine festivalcamping. Dat lijkt wel de gewoonte, honderden andere tentjes hebben zich langs de rivier genesteld. Het is prachtig weer, heerlijk om wakker te worden bij het rustig kabbelende water.

Esperanzah is niet zomaar een festival. Naast muziek is er ook plaats voor discussie en actie rond maatschappelijke thema's. Dit jaar staat het festival in het teken van TTIP en CETA. TTIP staat voor Transatlantic Trade and Investment Partnership, een vrijhandelsverdrag tussen de Verenigde Staten en de Europese Unie dat op dit moment wordt onderhandeld. CETA staat voor Comprehensive Economic and Trade Agreement, een akkoord tussen de EU en Canada, waarvoor de onderhandelingen al zijn afgerond.

Aan de ingang van het festival zijn linten gehangen die de 'TTIP- en CETA-vrije zone' aankondigen. Voor

de gelegenheid kan je ook van jezelf een 'TTIP-vrije zone' laten maken door je arm of een ander lichaamsdeel te bedrukken met een aardappelstempel die deze boodschap vermeldt. Standbeelden van koeien die 'fair trade' eisen, zijn neergezet door de boerenbeweging die zich ook in grote getale tegen de vrijhandelsakkoorden kant. Meetings en acties tegen TTIP of informatiemomenten om uit te leggen waar het nu eigenlijk om gaat, vinden elke dag plaats in de ngo-tenten.

Plots valt een groep mensen op de grond neer. Wat verderop leggen groepjes festivalgangers zich neer. Toegegeven, op een festival durven mensen al wel eens in het gras te gaan liggen, maar dit is anders. Op het podium wordt afgeroepen dat er 'iets gaat gebeuren'. '*TTIP - CETA, on n'en veut pas*!' (TTIP en CETA, dat willen we niet!), klinkt het eerst fluisterend, maar dan steeds luider in de liggende massa. Tot iedereen rechtspringt en de anti-TTIP- en CETA-boodschap weergalmt over het hele festivalterrein. De toon is gezet.

Sinds Esperanzah is er veel gebeurd. Als ik in september aan mijn collega's vertelde dat ik een boek schreef over vrijhandelsakkoorden, haalden ze hun neus op. 'Zo saai! Jij bent toch helemaal niet zo'n saaie, waarom schrijf je daar nu over?' Dat hoor ik nu niet meer. TTIP en vooral CETA zijn plots bekende begrippen geworden, en dat heeft alles te maken met het brede verzet. Het front van middenveldorganisaties dat zich tegen deze vrijhandelsakkoorden richt, is ongezien breed, zowel nationaal als

internationaal. Ziekenfondsen, vakbonden, vrouwenorganisaties, consumentenorganisaties, kmo's, milieubewegingen, boeren en Noord-Zuidbewegingen: ze vinden elkaar ondanks hun verscheidenheid in hun kritiek op CETA en TTIP.

Een dikke twee maand na Esperanzah is CETA niet uit het nieuws weg te denken door de tegenstem die de Waalse en Brusselse regeringen van ons land tegen het akkoord uitbrachten. De regeringen in het zuiden van het land worden van alle kanten beschimpt voor die keuze. Karel De Gucht, Europees commissaris van Handel tijdens de onderhandelingen over CETA, noemt de regeringen 'compleet, compleet, compleet belachelijk'. Chrystia Freeland, de Canadese minister van Handel, laat zelfs een traantje omdat we geen akkoord kunnen sluiten met 'het zo lieve Canada'. Maar over de inhoud van CETA en TTIP blijft het in de media oorverdovend stil. Ik merk dat mensen in mijn omgeving snakken naar meer informatie. En die informatie wil ik in dit boek geven. Wat staat er in de akkoorden? Hoe zit het met onze democratie? En met die uitzonderingsrechtbanken voor bedrijven? Klopt het dat onze openbare diensten op de helling staan? Waarom zijn boeren tegen deze verdragen gekant? En kmo's? En wat heeft de Waalse regering nu eigenlijk binnengehaald met haar protest tegen CETA?

Politiek is niet iets dat hier begint en daar eindigt, het is geen recht pad maar een gekrioel. En ik neem jullie mee in dat gekrioel, in de omzwervingen van mensen

zoals de Gooikse boer Tijs, de Mexicaanse arbeidster Rosa en de breedbesnorde handelsspecialist Marc. Aan het einde van mijn omzwervingen, toen ik dacht dat bijna alles was gezegd, fietste daar plots een nieuw verkozen Amerikaanse president voorbij, die de mond vol heeft van vrijhandelsverdragen en die volgens sommigen zelfs de dood van TTIP zal betekenen. Dat laatste is een te haastige conclusie, maar dat merken jullie samen met mij in de loop van dit boek.

> 'Als je neutraal blijft in situaties van onrechtvaardigheid, dan heb je de kant van de onderdrukker gekozen. Als een olifant zijn poot op de staart van een muis zet en jij zegt dat je neutraal blijft, dan zal de muis jouw neutraliteit niet appreciëren.'[1]

Ik pretendeer niet neutraal te zijn. Neutraliteit is in een kwestie als TTIP of CETA onmogelijk. Desmond Tutu verwoordde het hierboven treffend. Kiezen doe je toch, de enige vraag die zich stelt, is welke kant je kiest. TTIP en CETA zijn niet 'goed' of 'slecht' *in het algemeen*. Het zijn verdragen die enorm veel voordelen inhouden voor een bepaalde groep, in de eerste plaats grote multinationals. Aan de andere kant houden de verdragen veel nadelen in voor mens en milieu. Ik kies in dit boek de kant van de 99 procent, de kant van gewone mensen zoals u en ik. De Europese Unie doet dat niet. En daarom is het noodzakelijk dat verdragen als TTIP en CETA worden ontmaskerd.

‘Maak het niet erger dan het al is, het is zo al erg genoeg’, drukt Rudy De Meyer van 11.11.11 mij op het hart als ik hem vertel dat ik een boek schrijf over TTIP. Gelijk heeft hij. Laat de feiten maar voor zich spreken.